

לונדון, 29.6.36

למרכז המפלגה - שלום וברכה,

ח.י.,

טלגרפתי היום על שם אליהו: "מתנגד בכל חוקף
לקמפניה שלנו נגד האדמיניסטרציה הבריטית. כאוורן מכתב
בענין זה".

בינתיים הגיע אלי גם הפרוטוקול של ישיבת המרכז
מיום 23.6.36 (חלק ראשון, בלי דבריהם של נמירובסקי,
בנקובר, דיין, רפטור, אידלסון, גרבוובסקי, קפלן, שפרינצק
ורמז) וגם על וויכוח זה אני רואה צורך להעיר כמה הערות.

אם כי לא קיבלתי אישור על שני מכתבי למרכז
(מיום 11 ו-18 יוני) אני מניח שהם נחקבלו - ודברי הפעם
יהיו מעין פלואים לשני המכתבים ההם.

מכיוון שהגורם האנגלי הוא המכריע במערכה הפוליטית
שלנו - ונדמה לי שבנידון זה אין חילוקי דעות במפלגתנו -
הרי הפיסחתנו הנכונה של הגורם הזה ויחסנו הנכון אליו הן
שאלות תיוניות - לא מוגזם אולי להגיד: גורליות. אם בוורסו
או אפילו ברחוב בת"א שוררים עדיין מושגים משובשים ונלעגים
על אנגליה, ממסלחה ופקידותה - הרי זה אולי טבעי. להמוני
היהודים לא היה שום טעם עם עם זה. מושגיו הפוליטיים של
הצבור היהודי ממוצא מזרח אירופה נקבעו בתוך מציאות פוליטית
שונה בתכלית השנוי מהמציאות הפוליטית האנגלית. ואם בוגרשוב,

הרב ברלין או אפילו הרב פישמן נוקטים עמדה בלתי ריאליה -
הרי הם יודעים ואנחנו יודעים שדבריהם אינם מחייבים אותם לכלום.
המלאכה בין כך ובין כך נעשית על ידי אחרים.

מפלגתנו נרחמה לאחריות המעשה, בידה גם מקורות
אינפורמציה שאין לשום חלק אחר של ההסתדרות הציונית. ומשה או
אני לא אהראים יותר לעניינים המדיניים מברל או מסבנקין או
מחבר אחר במרכז המפלגה. וכל חבר של המרכז קובע בדבריו הוא
את המדיניות הציונית, וחייב אני לדקדק בדבריהם כחוס הסערה,
כמו שמשה חייב לדקדק בדברו עם הנציב, וכמוני כמוהו.

וקראתי פעם ופעמים את דברי ברל בועדה הפוליטית
מיום 16.6.36 (קיבלתי כבר מוול הנוסח המתוקן ע"י ברל עצמו)
ולא יכולתי לרדת לסוף דעתו: הדורש הוא מלחמה בווקופ או לא?
היתה ישיבת ועדה פוליטית בראשית המאורעות בביחו של משה -
וגם אז התקשיתי להבין מה ברל מציע: להלחם נגד ווקופ או לא?

ולמען שברל לא ישיב את השאלה אלי - אומר מיר ובכל
הבהירות: אני נגד מלחמה בווקופ. ואבאר נימוקי בהמשך המכתב -
לע"ע אני חוזר לדברי ברל: ב-1930 הצלחנו במלחמה - כי ידענו
שפספילד הוא האויב, ונלחמנו בו. הפעם האויב הוא ווקופ ובלי
מלחמה בו אבוד נאבד. "אי אפשר לעשות מלחמה פוליטית ולהרוס
על ווקופ". אילו היו דבריו של ברל נגמרים כאן הייתי לכל
הפחות כבין היטב מה שהוא מציע. אבל ברל מוסיף: אין מירוש
הדבר לצעוק: ווקופ רד! אבל צריך להתקין את המסגרת הזה.
מובטחני שברל (ושום חבר אחר) לא יחשוד בי שאני מתאנה לו.
אבל אני כנסה בכל הרצינות להבין אותו - ואיני יכול.

אם "המסטר" הוא מסטר-איבה ניצחה ומחושבת, ואם ווקופ הוא התגלמות המסטר הזה - ווקופ הוא בלי טפק "המסטר" בארץ - איך יתכן שלא נלחם במסטר ונושאו עד רדתו. הן דרשנו פיטורי בולט, דרשנו פיטורי לוק - וגם נחמלאה דריסתנו, ואני רשאי וגם חייב - ויחד אתי כל חנועתנו, לדעת אם ברל סביר שאפשר להפוך ולעקור מסטר צר ואויב זה ולהקים מסטר רצוי במקומו גם כשווקופ יסאר - או לא. כשרואים את מרכז הכובד כאשר רואה ברל במלחמה נגד הרגלים של ווקופ - אסור להתחמק משאלה יסודית וקובעת זו. עקירת המסטר עם ווקופ או בלי ווקופ?

ברל חושב ש"הפסדנו כבר חלק מן המערכה". איני חולק על טום חבר בדבר עוצם וחומר הסכנות הפוליטיות הצפויות לנו - אולי אני מרחיק ללכת בנידון זה מרבים אחרים. נראה לי שאנו עומדים בפני מערכת חיים ומוות - לא בחזית הערבית אלא בחזית האנגלית. עוד טרם הגענו למערכה זו, ומפני שאני רואה - כך נדמה לי - את הסכנה בכל איסתה אני רואה חובה לדקדק ולטפס בכל מעשינו עכשיו, לא שבעחים אלא שבעים ושבעה. אולם אני מסכים שהפסדנו חלק מן המערכה - להיפך, אני מאמין שהיה לנו עד עכשיו נצחון חשוב, אולי קובע. היו לנו אבדות, ומי יודע עוד כמה אבדות צפויות לנו - אבל במערכה הפוליטית היה לנו עד עכשיו נצחון אחד, אשר אם לא נפסיד אותו בהמשך המחומות, יהיה אולי אחד הגורמים המכריעים החיוביים במלחמתנו הבאה: לא נפסקה העליה. ואיני מתכוון להסיבות חוסמת העולים (גם זו אינה מילתא דוסרהא) - אני מתכוון למהות הפוליטית של המסך העליה, הפרינציפיון החדש שנקבע, עמידת הממשלה האנגלית (וחלק גדול של דעת הקהל האנגלית)

בפני נסיון עצום: בטליונים נשלחים לארץ, גשרים מתפוצצים
וקרבות מתלקחים ושביהת המונים נמשכת והעולם מזדעזע בגלל הפסק
העליה - והעליה היהודית לא נפסקה. האמנם אין אתם פרגישים
את כובד-המסקל של המרצדנס הזה? האין כמה וכמה יהודים הסבורים
שכדאי היה להפסיק העליה למען עשות קץ למלחמה להרס ולשפך הדמים -
ואנבליה מנהלת מלחמה (וכבר שלחו שבעה בטליונים נוספים -
אמנם על חטבוננו) למען העליה היהודית לא"י לא תפסק?
האמנם קל הדבר בעיניכם? יודע אני שיש כאן ניטוקים אימפריאליים,
יש כאן שאלת הפרסטיז'ה של אנגליק, ולא רק דאגה לעם ישראל.
וכי טבור ברל ששנאת הרז'ים אלינו היא מתוך אהבת המופתי?
הניטוק אינו פוטל בעיני את ערכו הפוליטי העצום של המסך העליה,
כמו שהניטוק של מעשה-איבה נגדנו לא יחליש בעיני את חכמה של
מעשה האיבה.

"ענין הפיצויים לבדו קובע את היחס והקורס של הממשלה" -

האמנם?

אני חושב לדבר מובן מאליו שאין חילוקי דעות ביני
ובין ברל ביחס לפיצויים. כמוהו אני מאמין שפיצויים מגיעים
לנו, ועלינו לעמוד עליהם בכל הוקף. אבל יש סולם של ערכים,
ויש מוקדם ומאוחר. היש איזו השוואה שהיא בין ערך הפיצויים
ובין ערך המסך העליה? וכלום לא יתכן שיהיו חילוקי דעות לא
רק אם מגיעים פיצויים או לא - אלא מהי יש לדון על פיצויים
וכתי יש להתחייב עליהם. איני יודע אם בדעת הממשלה לשלם לנו
פיצויים. אבל לע"ע הממשלה לא ענתה בסלילה, היא רק סוענת סטרם
הגיע הזמן לדון עליהם. איני אוסר שדחית הדיון מוצדקת (אם כי

רק היום שמעתי מהרברט סמואל, המחייב חשלוס פיצויים בהחלט, נימוקים לא-בטלים לגמרי לטובת דחית הענין אחרי גמר המהומות). האפשר על יסוד חלוקי דעות אלה לקבוע "הקורס" האויב של הממשלה? ואם אמנם אפשר לזלזל כל כך בערך המזח ו-800 הטוטרים (עכשיו כבר 1800) - ולהפליג כל כך בערך הפיצויים? אני בטוח שמגיע לנו גם נמל בת"א וגם פיצויים. אבל אילו הייתי צריך לבחור באחד מסני אלה - לא הייתי מפקפק אף רגע, ובוחר במזח (קבוע, כמובן), ונדמה לי שגם ברל היה בוחר בכך. ואם כך הדבר, הלוא מוכרח כל אחד לשאול: מדוע חוסר פיצויים (לפי טעה!) קובע, ומתן שידול, ומזח, ואלפים שוטרים לא קובעים?

ונדמה לי שאין אני צריך להתנצל ולהסביר שאיני מלמד זכות וסניגוריה על "הרג'ים" - שותף אני לבקורת ולתביעה ולמלחמה נגד כל קיפוח ועוות הדין כלפינו. אבל כשאני בא להעריך איני יכול לראות רק את הקוסס, כשבפני מונחה גם קורות. ואיני יכול להיות שותף לפסק הדין הקסלני על "המסטר" - כשאני רואה התעלכות משונה ובלתי מוצדקת מזכויות וחיובים לא פחותי ערך כלל וכלל.

כמובן, כל מה שנעשה לטובתנו - ובמיוחד, מגיע לנו ביושר. יש לנו זכות לאלפי שוטרים, ויש לנו זכות לעליה, ויש לנו זכות למזח. ולא קיבלנו נדבה וצדקה. אבל אני זוכר שבשנת 1929 פרקו את הנטק מאדווין סמואל ומבנטוויסט - כשזוינו כל שאר הפקידים האנגלים, והפעם זוינו מאות מאות יהודים, ומספרם הולך ורב. ואני שמעתי כאן בלונדון מפי אנגלים ידידים הלוהמים מלהמתנו (כארצ'יבלד סינקלר) נימוקים נגד זיון יהודים

בחנאים הנוכחיים. וכלום לא יכלה הממשלה להגיד: יש לנו 8 (עכשיו 9) בסליונים, הם יגינו עליכם? והיא כמעט אמרה זאת בהחילה, והתחלחץ המחמיר של ההנהלה שינתה דעתה וזיינה אלפים יהודים (הרי זה לביון!) האפשר להגיד בפשטות כזו שיש כאן סיסה אויבת ומחושבת המכונה לנו תבוסה איומה?

המרירות שבלב ברל ובלב שאר החברים - היא גם מרירותי אני, אבל כשאני צריך לפתור שאלה מסמטיות ולמצוא את הנעלם יש לפני רק מספרים וחישובים קרים, ושום רגש טוב או רע לא יעמוד לי, אם אתעלם מהנתונים החשבוניים. וכשאני בא לפתור שאלה פוליטיות - שהיא הרבה יותר מורכבת ומסובכת, כי יש לנו ענין עם כמה וכמה נעלמים, וודאי שלא אצרך רגשות לחשבון, אלא אעמוד אך ורק על הנתונים הפוליטיים, על כל הנתונים הפוליטיים, אבחון את דרגת הסיבות, סיבותיהם ותוצאותיהם ואמצה את הסיכום כהיותו, החיוב כחיובו והשלילה כשלילתה, ושום הכללה הבנויה על מספר עובדות ונטותרת ע"י עובדות אחרות לא אקבל, כי זוהי הכללה משובשת ומכשילה.

ואם ברל אומר - לא נגיד: ווקופ רד! אלא "מלחמה ברז'ים הזה", אני מוצא בדבריו לא רק חוסר בהירות אלא הכללה משובשת ומכשילה.

"ווקופ רד" - הוא לוזונג פשוט (מזיק לדעתי, אבל ברור וכובן) - אבל "מלחמה ברז'ים" אומרת: דרסני. אי אפשר להלחם ברז'ים שאינו מפטיק עליה (אינו מפטיק בפעם השניה - (בראשונה ב-1933), שהניה יסוד ראשון לנמל בת"א, שהקים גדוד יהודי של אלפים איש, שנלחם מלחמתנו ממש בחבר ובחנית (אם כי

נשכח עכשיו שזהו הרז'ים שהעלה בשנה אחת יותר משהעלה עזרא ונחמיה) - בפשטות ובפשטנות כזו אי אפשר להלחם ברז'ים זה, ביהוד כס"המלהמה" היא לא כלפי הצבור היהודי, אלא כלפי הצבור האנגלי. אילו היינו אנחנו האנשים המפסידים נציבים וכמנים נציבים לא הייתי מפקפק אף רגע לדרוש פיטורי ווקופ - כי הוא נכשל, נכשל ללא תקנה, בין שכוונותיו היו טובות או לא טובות, לא מספיקות כוונות טובות למען שאדם ישלוט בארץ - נחוץ כשרון, כשרון רואה הנולד, ווקופ נחל מפלה, ומפקד נכשל מסירים מעל כהונתו וממנים טוב ממנו. פיטרו את ג'ופר, לא מפני שנוכחו שאינו פטריוט טוב - אלא מפני שנחל מפלה.

אבל ברל יודע כמוני שמלחמתנו ב"רז'ים" תצליח - רק אם נצליח להוכיח לאנגלים שהערכתנו אנו נכונה, ורק אם נצליח להביא אותם לידי המסקנות שאנו מסיקים.

ואיני יכול להעלות על דעתי שהערכה זו תתקבל על דעת האנגלים (היא לא מתקבלת אפילו על דעתי). איני אומר כלום על המסקנות - מפני שבאמת לא ברורה לי המסקנה - אם המסקנה אינה "רד ווקופ".

שבתוך הדרישות שלנו כלפי הממשלה האנגלית צריכה להיות הדרישה על שנויים באדמיניסטרציה - אין לי כל ספק. וויצמן בסיחה הראשונה עם א.ג. עמד כבר על זאת. וא.ג. שהוא ידיד, וידיד נבון, לא התעלם מצורך זה.

ושכבר עכשיו אנו חייבים להלחם נגד כל קיפוח, נגד כל מסגה אדמיניסטרטיבי, נגד כל מזימה - אין דבר ברור מזה.

ושעלינו לגולל בכל הזדמנות פרשת התהפוכות, התנודות, האירורים של וקופ בכל מהלך המאורעות - כאשר עשה זאת הוה"פ הציוני בסטייסמנט מיום 22 ליוני (אשר ברל כתבו) - שוב אין כל ספק.

אבל האשמה מכללת, דרישת פיסורי הנציב, התעלמות מכל החיובים של האדמיניסטרציה - כל אלה רק יהיו לנו לרועץ ויסכנו את מעמדנו ויחריבו את אפשרויות מלחמתנו הפוליטית.

הסיכום הפשטני של הועדה הפוליטית המבחין בין "מדינת המנדט שאנו רואים עצמנו בני ברית נאמנים לה, ובין האדמיניסטרציה שהפרה ברית והכשילה אותנו ושולחיה כאחד" - אינו הולם את העובדות בארץ, אינו הולם את המציאות הפוליטית באנגליה, ולדעתי אינו יכל לשמש קו-פעולה במלחמתנו המדינית. העם הערבי הכריז עלינו מלחמה - לא במליצות אלא בכצות, רובים ואקדוחים מצד אחד, והריסת מסק הארץ מצד שני. במלחמה זו אנו זקוקים להגנת אנגליה וחמיכתה. זוהי עובדה לא נעימה - אבל זוהי עובדה מרה, עובדה=ברזל שאין להסיל בה צל של ספק. שום כוח שבעולם לא יכופ את אנגליה לעזור לנו - למרות רצונה. כל הכוחות שבעולם יכולים להועיל לנו רק במידה שיסייעו לעורר ולהגביר את רצונה של אנגליה לתמוך בנו. גורלנו יקבע ע"י רצונה של אנגליה, ולא על ידי שום רצון אחר.

מה מניע את אנגליה לעמוד לימיננו? אני רואה רק - שלושה גורמים:

(א) התחייבות, הבטחה (הצהרת בלפור, מנדט)

(ב) סימפסיה למצוקת העם היהודי,

(ג) אינטרס עצמי, תועלת מפעלנו לאימפריה הבריטית

ותועלת ידידות העם היהודי לאימפריה.

שלושת הגורמים האלה, כל אחד לעצמו, וגם כולם יחד

אינם גשר של ברזל. אין היום אף מדינה אחת בעולם, לרבות

אנגליה, שלא הפרה התחייבויותיה נאמנותיה ובריתותיה. הופרה

הברית עם הארמנים והאשורים - הופרה גם הברית עם אמריקא.

הערבים טוענים שהופרה הברית אתם - ובצדק (לא ביחס לא"י -

אלא לטאר ארצות ערב) ואם אנגליה הפר התחייבותה כלפינו - אין

דין בעולם ואין דין. נצעק חסס - הערבים לא רק צועקים אלא

נלחמים, ואין אנגליה נבהלת. וההתחייבות אינה כל כך ברורה -

ולא קטה לחת לה כל מיני פירושים.

יש בלי ספק באנגליה אהדה לסבל היהודים בגרמניה

ובארצות אחרות, בכל אופן יותר מאשר באיזו ארץ אחרת שהיא.

אבל יש גם אנטישמיות באנגליה, גלויה ונסתרת. היחה בלי ספק

סימפסיה רבה לגורל העם הנוצרי העתק ביותר (האשורים) שהזדיין

כולו בשעת המלחמה לטובת אנגליה - ואנגליה הפקירה עם זה לפרעות

ולטבח בעירק.

ויש בלי ספק ברכה בעבודתנו מבחינת חיזוק עמדתה של

אנגליה בים ההיכון ובמזרח הקרוב - ואהדת העם המפוזר

והמפורד יש לה מסקל. אבל יש גם עולם ערבי ומושלימי, ויש

גבליים רבים - לאו דווקא אנטישמיים, החוששים דווקא לעמדת
גבליה בים התיכון ובמזרח הקרוב מתגבורת היהודים בא"י.

לאנוס את אנגליה אין בכוחנו, ובמלחמת החיים והמוות
עומדה לפנינו - לאחר גמר המהומות!! - יקבע גורלנו, כשרוננו
או אי-כשרוננו לרכוש את דעת הקהל האנגלית והממשלה האנגלית.
זרוע יושב במשרד המושבות אדם שהוא ידיד נאמן לנו. עתוננו
בארץ כבר הספיקו למחות בקורת זועמת על נאוסו ב"וויכוח" - וברגע
זה דווקא טוב שמתנפלים מצדנו על א.ג., גם אם ההתנפלות אינה
כל כך צודקת, ואם א.ג. קרא את הבקורת הזאת, מובטחני שהוא שמח
עליה - אבל כסראיתי אותו בוויכוח, כששמעתי תגובתו לדברי
ידידנו ומתנגדינו, וכשקראתי אח"כ את תשובותיו לגלגר, לא
היה לי ספק שכאן לפנינו ידיד אמתי. אבל היותו במשרד
המושבות הוא מקרה. לא אנו הושבנוהו על כסא זה. ואם מחר
הפול הממשלה - אין אנו יודעים מי יירש מקומו. ואנגליה היא
בכל זאת דימוקרטיה, אם כי לפי תיאוריה מסוימת אין דימוקרטיה
במסטר הרכושני, ודעת הקהל מספיעה וקובעת, והשופט העליון,
האחרון והמכריע שלנו הוא - דעת קהל זו.

לא קשה למצוא חסרונות בדעת קהל זו, אבל לא אנו
נסנה אותה, ובוודאי לא בחדשים אלה. זהו "נתון" שאין
בידינו לשנות את טבעו - אנו יכולים רק להשפיע עליו כמו שהוא.
לטובה או לדעה. וממשלה זו, ועט זה ודעת קהל זו - יש להם
המידות שלהם, ההערכה שלהם, הגישה שלהם והתפיסה שלהם. יש
להם מידה הגונה של יושר, של fairness, של ג'נטלמניות
ושל סכל פוליטי והשבון פוליטי.

הם מסוגלים לאמצעים ברוטליים ואכזריים (אירלנדיה

לאחר המלחמה!) כשנדמה להם שקיומם עומד בסכנה. אבל אינם

סובלים בדרך כלל עונשים קבוציים, מאסרים בלי משפט, הריסת

בתים בתור נקמה, ולא בכדי ביקש א.ג. מאחזנו שנשפיע על באי-כוח

כפלגת העבודה שידרשו בוויכוח אמצעים נמרצים וחקיפים נגד

הסירוריסטים הקרבים. והם מתגאים - ולשום עם אין אולי הזכות

להתנאות במידה כזו כמו שיש הזכות לאנגלים - ב"פקידות" שלהם.

ברוסיה צ'ינובניק היה שם נרדף לרודף בצע. באנגליה זהו

סכל היושר, הכשרון ונאמנות. והקרבה הפוליטית האנגלית קשה לה

לעכל האשמה wholesale של פקידיה. הם יודעים שפקיד בודד

יכל להכשל, הם יודעים שפקיד יכול לעשות משגה - אבל הם לא

יקבלו בנקל האשמה נגד כלל הפקידות ונגד כל מעשי הפקידות.

התקבל דעת הקהל באנגליה האשמה שכל המהומות בארץ

נערכו במחשבה תחילה ע"י הפקידות או סופחו על ידה במזימה-סגן

למען הביא לידי ליקווידציה את הבית הלאומי? היקבלו האשמה

כזו על נציב אשר הכניס לארץ בארבע שנים יותר יהודים, מאשר

כל הנציבים שהיו לפניו במשך אחת עשרה שנה? שהמהומות הורידו

באנגליה את הפרסטיז' של ווקופ - אין כל ספק בדבר. זוהי עובדה

בלתי סופרכת שהיא לא הצליח למנוע התרחבות המהומות. אבל -

הימצא באנגליה אף בר-דעת אחד אשר ייחס לווקופ מזימות איבה

מפני שתוך כדי המהומות לא נתן פיצויים לניזוקים? מובטחני

סימצאו הרבה אנגלים אשר יצדיקו דרישתנו לפיצויים, וויקטור

קזלס עורר שאלה זו בפרלמנט בשעת הוויכוח (כמובן על פי דרישתנו)

אבל א.ג. ענה סתרם הגיע הזמן לדון בשאלה זו, וגם הרברט סמואל

כבוד ככה, וכי בגלל זאת יקבלו האשמה נגד ווקופ במזימות-איבה.

אנגליה מנהלת עכשיו מלחמה את הערבים, מלחמה מכש.

אמנם - בשם הפרסטיז'ה שלה; אבל גם מתוך הגנת היהודים וקיום העליה היהודית.

הימצא בר-דעת אחד אשר בסערת המלחמה - יפטר את הנציב

העליון, הנציב העליון אשר לא רצה להפסיק העליה (פעמים!)

מפני שלנו יש סברה שווקופ מתנכל בעליה?

ונניח אפילו שסברתנו נכונה - (לי לא ברור דבר

זה בוודאות!) אבל סברה זו אין לה - בכל אופן עכשיו - כל

הקוזה להתקבל על דעת שום אנגלי, להיפך היא הקומם נגדנו

את דעת הקהל האנגלית ותתן נסק לשונאינו. ויש לנו שונאים

באנגליה, והם לא מעטים, גם מחוץ לפרלמנט וגם בחוכו (ואולי

גם במטלה!).

אנו עומדים במלחמה, ועלינו לגייס את מלוא-כוחו

כל העם היהודי למלחמה זו, אבל במלחמה יורים בשונא ולא נותנים

בידו כלי-משחית. קריאת מלחמה באדמיניסטרציה הבריטית - לא

במעשים מסוימים, מעשי הזנחה או הכשלה של האדמיניסטרציה,

אלא באדמיניסטרציה כולה על כל מעשיה - זהו גיוס שונאי העם

היהודי בנשק מורעל. אם נתריע על שגיאה זו או אחרת של

ווקופ - ישמעו לנו (ידידינו) - אם נכריז על ווקופ כמפיר ברית

ובוגד גם כלפי היהודים וגם כלפי מדינת המנדט - נהיה לצחוק

ולטנינה בעיני אויבינו ולמנוד ראש בעיני ידידינו.

- 15 -

ואל תאמרו שהערכה זו נמסרה רק לי ולדוב - כל מילה
שמפלגתנו אומרת ושחבריה האחראיים אומרים עלינו לראות כאילו
נאמרה על ידי ההנהלה הרשמית של העם היהודי באזני העם האנגלי
כולו.

אם אנו מדקדקים כל כך עם האדמיניסטרציה הבריטית -
אתנו ידקדקו פי כמה.

אני מצטער שהארכתי כל כך בענין זה, ואולי כמה
דברים היו מיותרים. יהא שאלון כלל חילוקי דעות יסודיים,
אלא שנוי - נוסחה, אבל הנוסחה במלחמתנו הפוליטית היא לא
פחותה ערך, גם כלפי פנים וגם כלפי חוץ. ואני רואה את
חזיתנו באנגליה בכל סכנותיה וקשייה, וראיתי חובה לעצמי
להגיד את אשר בלבי.

ועוד לא הגדתי הכל - אך השעה מאוחרת, ועוד
חזון למועד.

ד.ב.ג.